

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio III. An Officialis Sæcularis potuerit vel debuerit admitti ad
conobsignationem, aperitionem, & executionem Testamenti Philippi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

QUÆSTIO III.

*An Officialis Sæcularis potuerit vel debue-
rit admitti ad conobsignationem, aperi-
tionem, & executionem Testamenti
Philippi?*

Rationes dubitandi.

Non esse admittendum, videtur esse indubitatum, 1. quia Clericorum bona præcipuè probeneficialibus, & prospectu Ecclesiæ acquisitis, habenda sunt, quæ Potestati sæculari omnino subtrahæta à solis personis Ecclesiasticis tractari debent, utpote vel pertinentia ad ipsas Ecclesias, vel saltem piis causis debita. c. 1. c. fin. h. t. c. 1. de testam. Imò et si forsitan

2. Multa, aut potior etiam pars bonorum à Clericis relictorum, forent bona patrimonialia vel quasi patrimonialia &c. ea tamen nihilo minus à Laicorum jurisdictione exempta censentur, ac ipsæ personæ Ecclesiasticæ, tam secundum SS. Canones. c. 1. de Immunit. Eccles. c. 4. de Censib. in 6. Clem. fin. eod. & c. 10. de consti. ubi communissime DD.

quàm secundum Leges quoque Civiles. l. 2. & Auth. Item nulla C. de Episc. & Cler. Et hæc temporalia Clericorum bona à Laicali dispositione immunita esse, non solum plerique DD. Catholici apud & cum Thoma Delbene de Immunit. & Juris. Eccl. p. 1. c. 5. dubie. 2. & Carolo de Grassis de Effectib. Cleric. ess. t. n. 10. seque. fortiter defendunt, sed etiam consentiunt A Catholicis apud & cum Knipschild de Juris. & Privi. Imper. Civit. l. 2. c. 18. siquidem hæc bona temporalia velut accessoria personarum Clericalium consideranda sunt, nec istæ satis forent exemptæ, nisi & bona ipsarum essent exemptæ. Abb. Dec. Felin. & alii Canonistæ in c. 10. cit. Baldus aliique Legistæ in d. l. 2. Rota Romana in una Altiæ nens. Gabella anno 1630. Certum verò

verò est, conobsignationem, testamenti aperitionem solennem, Inventarii confectionem, & hæreditatis divisionem esse actus jurisdictionis bassæ. Magnif. D. Collega Herm. Anton. de Chlingenberg, de Jure Hoffmarchiali confid. 38. n. 6. cò quò ad huiusmodi actus personæ interesse habentes citari soleant ac debeant, quæ citatio supponit jurisdictionem.

3. Huiusmodi bona temporalia Clericorum, uti patrimonialia &c. æquiparantur bonis Ecclesiasticis, seu bonis Ecclesiarum; quæ cum Religiosis, (personis Ecclesiasticis) adhærent, Religiosa sunt. l. 44. ff. de R. V. Id quod licet Fagnanus in c. Episcopus de Prab. n. 31. Ant. de Butr. in c. si diligenti de trasfr. Felin. Tirac. Marra &c. non ita illimitate admittant, sed solum in casibus Jure expressis, fatentur tamen etiam isti DD. cum aliis, æquiparationem bonorum temporalium, ad Clericos pertinentium, cum bonis ad Ecclesias spectantibus procedere in ordine ad forum & ad exemptionem à jurisdictione Laicali. Sperelli p. 1. decis. 12. & p. 2. decis. 142. n. 14. Surdus conf. 361. n. 65. Egregiè Suarez. in defens. Fid. lib. 4. c. 16. n. 12. Sed bona Ecclesiarum utique sunt exempta à jurisdictione Sæcularium, tractatione, dispositione, c. 1. c. 3. de Immunit. Eccles. in 6. Ne verò quis putet, hæc bona Clericorum temporalia, velut ipsis accessoria personis, dicta immunitate solum gaudere; quamdiu Clerici in vivis

existunt, & probè advertendum est

4. quòd bona à Clericis relicta, tanquam hæreditas, repræsentent Clericos defunctos, eorumque personas. Text. expressus in §. 2. Inst. de heredib. instit. ibi: hæreditas persona vicem sustinet. non hæredis futuri, sed defuncti. item in l. 34. ff. de acquir. rer. dem. ibi: hæreditas non hæredis personam, sed defuncti sustinet, ut multis argumentis Juris Civilis comprobatur est. & ibi Brunem. cum Gail. l. 2. observ. 130. n. 10. Colero de Process. Execut. p. 2. c. 3. n. 398. Berlich. p. 1. concl. 74. n. 104. Aug. Barbof. l. 8. c. 6. axcom. 1. Carol. de Grafis effect. 4. n. 100. Si ergo Clerici quoad suas personas ab actibus jurisdictionis Sæcularium exempti sint, ut nemo inficias iverit, etiam bona ipsorum relicta eximi ab iisdem necesse est; cum hæreditas repræsentet personas defunctorum. Neque sufficit

5. quòd Officialis Laicus unum vel alterum actum à suis Prædecessoribus in simill casu exercitum justificanda sua interessentia in conobsignatione, aperitione testamenti, confectione Inventarii, & divisione hæreditatis Parochorum defunctorum alléget & probet, vel etiam observantiam similem in vicinia, non obstante, quòd alias, ubi unius loci observantia est dubia, attendi debeat observantia locorum vicinorum. Menoch. conf. 9. n. 22. con. 395. n. 9. Cravetta conf. 118. n. 3. Klock. 10. 1. conf. 20. n. 223. & alii apud eodem,

K 2 sibi.

Siquidem Prædecessores Officialis laici in districtu Capituli, cuius membrum fuit noster Philippus, quoad conobigationem nec quidem unicum actum absque contradictione, & cum patientia Magistratus Ecclesiastici, quam tamen ad actum possessorium requirunt Jura c. 3. de caus. possess. l. 2. c. de servitut. exercitum probare potest; quoad confessionem Inventarii autem & divisionem hæreditatis non nisi unicum actum quietum, & sine contradictione exercitum; unus autem actus non sufficit ad inducendam observantiam, sed requiruntur plures. Mascard. de generali statutorum interpret. concl. 2. n. 162. seqq. n. 171. cum multis aliis. Observantia vi-

cinæ parum probat, imò nihil, quando in aliquo districtu viget observantia contraria, Juri conformis, uti viget in toto districtu Capituli Ruralis, in quo vixit & mortuus est Philippus, ubi nullus hucusque Officialis laicus, vel Domini territorialis, hæreditatibus aut testamentis Clericorum se immiscere ausus, vel permissus est. Standum igitur Juri Communi, Laicos à contractione bonorum à Clericis relictorum excludenti, & observantiæ Juri consentaneæ, quæ viget in hoc Capitulo.

Decisio cum suis limitationibus, & rationibus decidendi.

A Dducta Juris fundamenta addeò sunt solida & firma, ut in contrariam ire sententiam, saltem simpliciter & illimitatè, temerarium foret. Si tamen Juris apices, rei que veritas, penitus inspiciantur, ex toto consentire nec lubet nec licet. Distinctionem igitur facio duplicem. 1. Vel hæres alicuius Clerici testamentarius (aut etiam

ab intestato) est persona Ecclesiastica aut Ecclesia &c. vel persona aut communitas sæcularis: si persona Ecclesiastica aut Ecclesia, Magistratus Judex aut Officialis Laicus de Jure Communi nullatenus immiscere se, & nullum exercere actum circa hæreditatem potest, sive hæres jam sit adita, sive non. Quidam Papæ decis. 201. Franc. Marcus decis. 140.

p. 1. Gutierrez *pract. qq. l. 2. q. 49. n.*
5. Barb. *in l. hæres absens pr. n. 136.*
Caltr. *de Manu Reg. p. 1. c. 16. n. 22.*
25. Oliva *de for. Ecclesie p. 2. q. 32.*
n. 28. 30. 36. qui ait, id indubita-
bile sibi esse. *glossa. in c. cum vos. v. eco-*
nomos de offi. Ordin. communiter re-
cepta ab omnibus propter textum
in c. Ecclesia S. Mariæ de Constit. c. cum
laicis de reb. Eccl. alien. & concordan-
tes. Atque hoc saltem evincunt
allatæ rationes dubitandi. Si verò
hæres est persona laicalis aut com-
munitas secularis, uti in nostro casu
esse perhibetur, adhibenda est al-
tera & 2. distinctio: vel hæreditas
jam est adita, vel non: si nondum
adita est, iterum de Jure Communi
ab omni ejus tractatione vel con-
tractatione exclusus est Magistratus
& Officialis Laicus, speciatim à con-
obsignatione, utpote quæ fieri con-
suevit ordinariæ ante aditionem hæ-
reditatis. Ratio est, quia hæreditas
jacens, & nondum adita, repræsen-
tat defunctum Clericum, in quem
nulla laicis est jurisdictio. Felicianus
Oliva *lo. cit. n. 5. & 6.* ubi id pro-
bat ex Jure & praxi, atque objecta
dissolvit, nec minùs id probant ra-
tiones dubitandi. Dixi semper, de
Jure Communi; nam aliud foret, si
per Privilegium Papale, saltem præ-
sumptum, vel per specialia Concor-
data, à Pontifice confirmata, laicis
Clericorû hæreditates tractandi po-
testas reperitur concessa. Hujusmo-
di Concordata reperuntur in Bava-
ria anno 1583. inita inter Legatum

Pontificium Gregorii XIII. & Gui-
lielmum V. Bavarix Ducem Pijissi-
mum & vitæ sanctimoniam clarum,
quæ in *can. 6.* sic habent: si Clerici
legitimo Testamento confecto mortem
obveniunt bona relicta Testamentarii (exe-
cutores) sive Ecclesiastici sint sive Secu-
lares, describant, ipsum Testamentum Vi-
cario Ratisbonensi (idem juxta titulum
Concordatorum, & initium dicti S.
6. de Vicariis aliorum Ordinario-
rum Bavarix) pro confirmatione offe-
rant, illudque deinceps exequantur, nec ta-
men id alio, quàm eo loco, ubi sacerdos vitæ
functus est, bonaque ista relicta sita sunt;
ubi verò quis intestatus decedat, tum vel vi-
carii (Ordinatio) vel Officiarii
Duales, ad quos primùm de obitu perla-
tum fuerit, bona relicta obsignent, etiam
absente altera parte: ad quam tamen de eo
statim referatur, ut deinceps communi con-
silio diem statuunt, in qua Inventario, si-
mul ab eis confecto, creditoribus ante omnia
satisfiat, cum residuo id agatur, quod Ratis-
ponensis Reformatio jam ante edita præ-
scribit, sumptusque majores & gravamina
hæreditari minimè imponantur, nec credi-
tores, aut alii molestentur, aut impediuntur
diutius. In reliquis stetur dispositioni
Juris Communis, & Consuetudini loci. Si
verò ab hærede Laico jam adita sit
hæreditas,

Censeo, & dico, Officiales
Laicos à tractanda tali hæreditate
excludi de Jure Communi non pos-
se, sed cumulativè admitti debere ad
confectionem Inventarii, aperitio-
nem & publicationem Testamenti,
divisionem hæreditatis, & (casu quo
pos-

posset contingere aditio hæreditatis ante obsignationem) etiam ad conobsignationem. Ratio est, quod talis jam adita hæreditas proprie non amplius habenda sit pro bonis defuncti Clerici, neque illa hunc amplius repræsentent. *l. 1. §. Scævola ff. si quis in testam. liber esse jussus fuerit. §. 1. Inst. de hered. qualis. & different.* Siquidem aditio hæreditatis talia bona transfert in dominium Laici hæredis; & bona ipsa mutant suam qualitatem cum persona, ita ut, si transeant à persona privilegiata in non privilegiatam, uti fit, si bona Clericorum transeunt ad Laicos, eorumque dominium, suum privilegium amittant, *l. 90. §. 1. in f. ff. de*

acquir. hered. & ibi Bart. & Castro, Magnif. D. de Bassis Semicent. 2. contror. 18. ad fin. Ant. VVilh. Ertel in Praxi Aur. lib. 3. c. 10. observ. 6. Jungatur c. 7. de R. j. in 6. Atque hæc doctrina est communis Jurisperitorum, ita ut Oliva, postquam aliquos in specie allegavit *p. 2. q. 30. n. 2.* addat hæc verba: *estque communis resolutio, & omnium consensu confirmata; et si quoad publicationem Testamenti à Clerico facti, & ubi à Laico jam est adita hæreditas, plurimos in contrarium adducat.*

30. à n. 48.

Responsio ad rationes dubitandi.

AD 1. Quamvis Parochi & alii Beneficiati sæpe vel nulla, vel non nisi modica relinquunt bona beneficalia ultra congruam redundantia, nonnunquam tamen talia relinquunt, ea tamen alicubi vel per testamentum vel ab intestato vi consuetudinis relinquere solent Laicis, ferè sicut sua patrimonialia & quasi-patrimonialia; proin si taliter actu sunt relicta, & à Laico hæreditas adita, evaserunt bona sæcularia, & amissò privilegiò, quod habebant

existentia adhuc in dominio Clericorum, subiacent de Jure jurisdictioni sæculari unà cum hærede sæculari & Laicali tanquam domino suo.

AD 2. Non negatur, quod bona patrimonialia &c. Clericorum post obitum relicta maneat exempta à jurisdictione laicali, quævis hæreditas est jacens, & ab hærede laico nondum adita: at post aditionem mutatà personà domini fiunt patrimonium hæredis laici, & hujus

forum, nempe laicale, sequuntur; cum res sint accessoriarum personis, & harum induant seu recipiant qualitatem & subjectionem.

Ad 3. est eadem responsio: licet enim bona Clericorum patrimonialia æquiparentur, saltem quoad forum & subjectionem, bonis Ecclesiarum temporalibus, quamdiu Clerici vivunt, vel mortui iam quidem sunt, necdum tamen per additionem hereditatis evaserunt patrimonium hæredis laici; post additionem tamen à laico hærede factam amittunt hoc privilegium exemptionis, utpote effecta bona mere Laicalia, seu ad Laicum pertinentia; sicut bona Ecclesiarum, postquam v. g. vendita sunt Laicis.

Ad 4. ex jactis jam principiis facile distinguitur Antec. hereditas à Clericis relicta, & adhuc jacens, representat Clericos & eorum personas. C. Antec. hereditas jam adita à Laico. N. Antec. & cons. sub data distinctione.

Ad 5. ex observantia, vel potius illius existentia non satis probata, petitam, aio, quod quidem quo ad con-obsignationem non satis probata sit, cum unicum, eumque valde dubium actum con-obsignationis Officialis Laicus adduxerit, cum tamè in ordine ad jus con-obsignandi plures, diuturni, & certi actus ad inducendam observantiam requirerentur, quia, cum obsignatio bono-

rum defuncti Clerici fieri soleat & ferè debeat ante additionem hereditatis, ante quam bona adhuc representant personam Clerici defuncti, hæc observantia est Juri contraria, quod bona Clericorum vult esse exempta à tractatione & tractatione Laicorum. Verùm quoad confectionem Inventarii & divisionem hereditatis, postquam ab hærede laico adita est hereditas, Jus Commune stat pro Magistratu Laico intentionem in Jure fundatam obtinente, ac proinde observantia, tanquam Juri Communi conformis ac illius interpretativa, introduci potest sine pluralitate dictorum actuum, præsertim in negotio & causa non stans temporibus aut singulis annis, sed in certis temporibus & sæpe post multos annos emergente. Ant. V Vilh. Ertl in *Praxi Aur. de Jurisd. bassa. c. 7. effectum 6. §. 18.* Ferd. Christoph. Harpprecht *Cons. 4. n. 544.* cum Alex. Tartagno, Laur. Sylvano, Cravetta, Deciano, Merckelbach, Klock, & Jo. Gutierrez *pract. 99. lib. 3. q. 16. n. 78.* Imò hujusmodi observantiam vel unico actu induci expresse docent Decian. *l. 3. Conf. 69. n. 8.* Menoch *cons. 670. n. 13.* Speidel. in *Speculo V. observanz.* Kulpis. in *dissertat. de observantia Imper.* Ferd. Christoph. Harpprecht *cons. 2. n. 163.* & alii communiter. Ferè sicut constans est DD. assertio, quòd ad hoc, ut possessor verus vel quasi in possessorio, aliòve huic simili, vi-

cto-

etoriam referre valeat ac debeat, sufficiat, si actor possessionem vel quasi, unico etiam actu acquisitam, demonstrat; modo Reus non possit eundem actum violentiæ, precarii, vel clandestinitatis vitii convincere. Harpprecht *d. conf. 4. n. 518.* ubi in simili adducit *Recessum Imperii de anno 1548. §. hat aber. & de anno 1578. §. was aber.* item Joannem Borcholten, Speidelium, Boër. Abbat. Ant. de Buttr. Mascardum de probat. *concl. 1186. n. 9. 10. & concl. 1197. n. 9.* Atqui ex Actis constat, quod in loco & Parochia territorij Domini sæcularis, cujus Officialis Laicus prætendit interesse Inventuræ & divisioni hæreditatis Philippi ab hærede Laico jam aditæ, duos actus hujusmodi jam exercuerint prædecessores ipsius, & quidem non vi, non clam, non precario; cum nihil horum convincenter probari possit. Quamvis enim contra hos actus simpliciter protestatus sit Decanus Capituli, permittitamen à Laico Officiali una secum exerceri apposita subscriptione sua, & sic ipso facto à protestatione recessit, eumque inefficacem reddidit; quia facta derogant verbis. Mascard. *concl. 1149. n. 3. seqq.* ailégans multos. Socin. Jun. *conf. 101. n. 3. vol. 2.* ubi adducit textum in *l. pro hærede §. Papinianus ff. de acquir. hæred.* Testaturque id communiter à DD. teneri. Et generaliter protestatio conservat quidem jus antea habitum, non verò adimit alteri suum jus, quod ipsi aliunde,

v. g. ex Jure Communi, uti hic, competit. Tufchus, *lit. P. concl. 938. n. 27.* Neque Officialis Laicus se fundat in præscriptione alieni Juris certi extinctiva, vel novi juris acquisitiva, de qua loquuntur citata Jura in *r. 3. de caus. possess. §. l. 2. C. de servit. patientiam adversarii ad actum possessorium requirentia, sed in observantia Juris Communis interpretativa, etique consentanea. Unde nec obstat, quòd in aliis ejusdem Capituli Ruralis parochiis nullus Sæcularis Officialis immiscere se audeat; quia dari potest observantia particularis, maxime Juri Communi conformis, ac facile propterea induci in loco & parochia particulari; jam enim probatum est, quòd Jus Commune processu, quo hæreditas ab hærede Laico jam est adita, assistat Judici ac Officiali Laico. Quamdiu igitur Magistratus Ecclesiasticus plene non docuerit, per actus plures ac diuturnos, ad præscriptionem privativam intendendam sufficientes, à se acquisitum esse jus privativè tractandi hujusmodi hæreditatem à Laico aditæ, celerare debet contractationem Officialis Laici, pro quo stat Jus Commune, uno vel altero actu, observantiam, inducente in hoc loco, adjutum & firmatum. Ubi autem nullus Officialis aut Magistratus Laicus ullum actum circa hujusmodi Clericorum hæreditates à Laico aditas exercere ausus vel permissus est, in his locis etiam deinceps admittendus non est.*